

A *Phyllomorpha laciniata* (VILLERS, 1789) (Heteroptera: Coreidae) elterjedésének újabb adatai

FÖLDESSY MARIANN

ABSTRACT: (New data on the distribution of *Phyllomorpha laciniata* (Villers, 1789) (Heteroptera: Coreidae)). The publication deals with the data on the distribution of *Phyllomorpha laciniata* a Heteroptera species in Hungary. This paper completes the already known European data with the data of locality, which were found in Hungarian collections and has not been published yet.

A *Phyllomorpha laciniata* védett poloskafaj, melynek elterjedési centruma a Földközi-tenger környéke és Kisázsia. Előfordulása különlegességnek számít a hazai heteropterológiában.

A *Phyllomorpha laciniata* korábban ismert elterjedési adatait Moulet közli, (MOULET, P., 1995). Korábbi irodalmi adatok utaltak magyarországi előfordulására, de ezek a lelőhelyek ma hazánk határain kívül esnek (VÁSÁRHELYI, T., 1983). Célszerűnek látszik Moulet elterjedési adatait kiegészíteni, a hazai gyűjteményekben található példányok, ezidáig publikálatlan lelőhely adatainak ismertetésével (1. sz. ábra).

A külföldi gyűjtemésekből származó példányok lelőhely adatait adom meg, az alábbiakban:

Románia: „Orsova: Berzóska 1895. VI. 3. Bíró” ; „Arad megye, Apatelek 1912. VIII. 19. Kuthy”; „Arad megye, Borosjenő 1924. XI. 12. Diószeghy”

Makedonia: „Pelister 1973. V. 6. Bankovics-Jeszenovics”; „Skopska Crna Gora Mon. Ilija, Mt. Dusanovac 1997. V. 9. Podlussány A. - Rozner I.”; „Prov. Kruševo, Mt. Crn Vrv, 1400 m. Kruševo 1998. V. 31. Podlussány A. Orosz A.”; „Prov. Skopje, Matka, Mt. Ivanje, 900 m. 1998. VI. 1. Podlussány A.”; „Prov. Bitola, Kažani 1998. VI. 5. Podlussány A.”; „Prov. Mak. Brod, Treska-valley, Mt. Drobaci 1998. VI. 2-3. Orosz A.”

Turkey: Vil. Nevsehir, Ürgüp, 1200 m. Steppe meadow 1980. VI. 30. Merkl O.“; „Vil. Giresun, Sebinkarahisar, Mts. Giresun 1987. V. 19. Rozner I.”; „Prov. Tokat, 1500 m. Camliber daglari, Camlibel gecidi 1990. VII. 24. László Gy.-Ronkay G.”

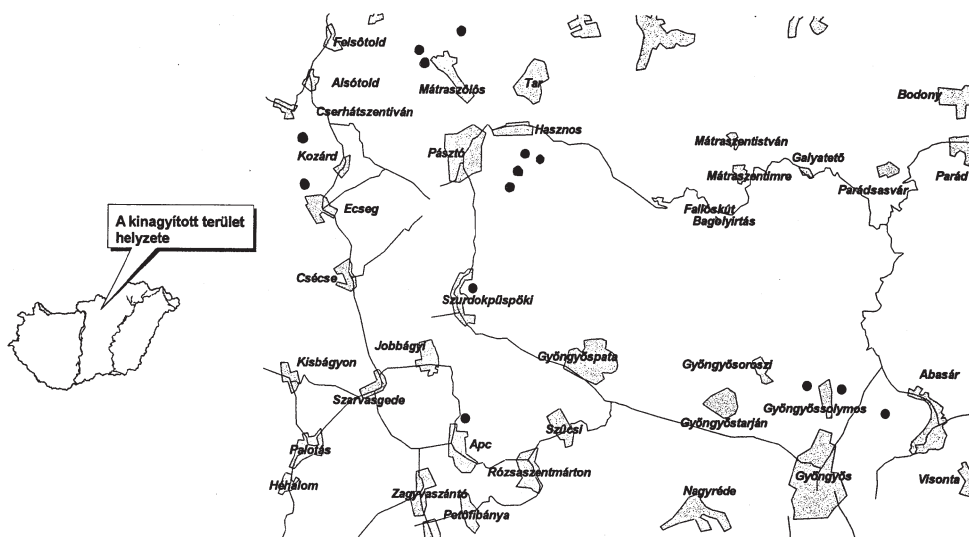
A *Phyllomorpha laciniatát* hazánk faunájából 1986-ban sikerült először kimutatni a gyöngyösi Sár-hegyről (VÁSÁRHELYI, T., 1986).

Szaporodására, életmódjára, tápnövényeire kiterjedő vizsgálatok (FÖLDESSY, M., 1988) azt feltételezték, hogy a *Phyllomorpha laciniata* Magyarországon egy eddig tápnövényként nem említett szegfűféléln, a *Scleranthus annuuson* él. Ezt a feltételezést megerősítették a

1. sz. ábra – A európai gyűjtésekből származó *Phyllomorpha laciniata* gyűjtőpontok(X)

(Az Északi Középhegység gyűjtőpontjai)

2. sz. ábra – A *Phyllomorpha laciniata* magyarországi gyűjtőpontjai

napjainkig folyamatosan végzett kutatások. A korábbi szakirodalmi adatok tápnövényként a hazánkban is élő *Paronychia*, *Herniaria*, *Pannicum*, *Thymus* növényeket adják meg (VÁSÁRHELYI, T., 1983). Életmódja miatt a fajt laboratóriumi viszonyok között is vizsgálták (MINEO, G., 1984).

A poloskafaj külső megjelenése a mimikri remek példája, megtalálása nagy türelmet és sok időt igényel a terepen. Az Északi Középhegység déli peremének sziklagyep társulásaiból, az elmúlt 10 év kutatásai során sikerült újabb lelőhelyekről is (HARMOS, K.-FEHÉR, S. 1998) kimutatni a fajt.

A magyarországi gyűjtőhelyek a következők (2.sz. ábra):

Mátra-hg.: Gyöngyös, Sár-hegy 1986. V. 20. Loksa I.; Gyöngyös, Sár-hegy, Csepelye-tető 1988. VII. 13. Földessy M.; Gyöngyös, Sár-hegy, Szent Anna-tó 1989. V. 10. Földessy M.; Gyöngyös, Sár-hegy, Csepelye-tető, kő alól 1990. IV. 3. Földessy M.; Gyöngyös, Sár-hegy, 1991. IX. 9. Földessy M.; Gyöngyössolymos, Tarma 1997. IX. 7. Kovács T.; Apc, Somlyó-hegy 1998.V. 24. Földessy M.; Gyöngyössolymos, Csáki-tető 1998. VII. 7. Földessy M.; Apc, Somlyó-hegy 1998. VIII. 27. Harnos K.; Szurdokpüspöki, Kis-Hársas 1998. X. 22. Harnos K.; Pásztó, Köves-bérc 1999. VII. 25. Harnos K.; Pásztó, Kő-bérc 1999. VIII. 29. Harnos K.; Pásztó, Naszály-bérc 1999. IX. 3. Harnos K. ; Pásztó, Görbr-bérc 1999. IX. 3. Harnos K.

Cserhát-hg.: Mátraszőlős, Vízfogó, kőbánya 1998. VIII.29. Kovács T.; Ecseg: Erős oldal 1999. VI. 27. Harnos K. ; Mátraszőlős, Vízfogó 1999. VI. 30. Harnos K.; Kozárd, Pogányvár 1999. VII. 7. Harnos K.; Mátraszőlős, Függő-Kő, banya 1999. VII. 9. Harnos K.; Mátraszőlős, Kőkapu-hegy 1999. VII. 19. Harnos K.; Ecseg, Bézma 1999. VII. 27. Harnos K.

Az irodalomban eddig közölt adatok szerint megállapítható, hogy a *Phyllomorpha laciniata* faunacentruma a Mediterraneum. Elterjedésének északi határa a Kárpát-medencében, hazánk területén az Északi Középhegység déli peremének sziklagyep társulásaiban van, feltételezhető azonban, hogy hasonló jellegű habitatokból a további előkerülése várható.

A cikkben szereplő bizonyító példányok, a Magyar Természettudomány Múzeum és a gyöngyösi Mátra Múzeum gyűjteményeiben találhatóak.

Ezúton szeretném megköszönni Podlussány Attilának, Rozner Istvánnak, Orosz Andrásnak, Kovács Tibornak, hogy terepi munkájuk során figyelmet fordítottak e faj begyűjtésére is. Külön köszönet illeti Harnos Krisztiánt, hogy gyűjtési adatait valamint bizonyító példányait a Mátra Múzeumnak adta. Az ő munkájuk jelentősen segítette jelen dolgozat elkészítését.

Alábbiakban megadom a fentiekben előforduló de a mai határainkon kívül eső helységek mai érvényes neveit: Apateleke=Mocrea, Berzászka=Berzasca, Borosjenő=Ineu.

Irodalom:

- FÖLDESSY, M. (1988): A Sár-hegy Heteroptera faunája.-Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. Suppl. 2: 9-12.
- HARMOS, K. – FEHÉR, S. (1998): Beszámoló a Macskahere Természetvédelmi Kör 1998-as munkájáról.- A Pusztas (A "Nimfea" Természetvédelmi Egyesület évkönyve – Szarvas) p:385-400.

- MOULET, P. (1995): Hémiptéres Coreoidea Euro-méditerranéens. - Fauna de France 81-
Fédération Française des Sociétés de Naturelles, Paris, p.111-115.
- MINEO, G., (1984): Notizie biologiche su *Phyllomorpha laciniata* (Vill.) (Rhynchota, Het.,
Coreidae) (1, 2) - Phytophaga, 2: 117-132.
- VÁSÁRHELYI, T. (1983: Poloskák III. - Heteroptera III. - In: Magyarország Állatvilága
(Fauna Hungariae) XVII. Akadémiai Kiadó, Budapest, p: 1-88.
- VÁSÁRHELYI, T. (1986): Entomologiai ritkaság a gyöngyösi Sár-hegyről.- Fol.ent. Hung.
47: p. 219.

FÖLDESSY Mariann
Mátra Múzeum
GYÖNGYÖS
KossuthL. út 40.
H-3200